

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

УДК 340.1

DOI: 10.33663/1563-3349-2024-95-4

**В. І. ТИМОШЕНКО
Н. В. ІВАНЧУК****ПРАВА ЛЮДИНИ
В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

Досліджуються права людини як пріоритет національної безпеки України, аналізуються порушення та обмеження прав людини як фактор, що загрожує національній безпеці, визначаються допустимі обмеження прав людини. Увага акцентується на такому аспекті забезпечення безпеки людини, як захист від раптових та небезпечних потрясінь, що руйнують звичний спосіб життя. Відсутність дієвої системи профілактики правопорушень, слабо розвинена матеріально-технічна та правова система забезпечення попередження організованої злочинності та тероризму, правовий нігілізм та зниження кількості та кваліфікації кадрів підвищують ступінь впливу загроз на національну безпеку. У випадку терористичної загрози можливі обмеження прав людини, однак основний принцип протидії тероризму має бути непорушним. Це відповідність засобів і методів протидії рівню терористичної загрози.

Ключові слова: загрози, правопорушення, тероризм, верховенство права, держава.

© ТИМОШЕНКО Віра Іванівна – доктор юридичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, головний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ; ORCID: 0000-0003-2947-5627; e-mail: tymvera@ukr.net

© ІВАНЧУК Наталія Віталіївна – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ ORCID: 0000-0001-6452-4602; e-mail: inv1980@ukr.net

Tymoshenko Vira, Ivanchuk Natalia. Human rights in the context of national security of Ukraine

Human rights are studied as a priority of Ukraine's national security, violations and limitations of human rights are analyzed as a factor threatening national security, permissible limitations of human rights are determined. Rights and freedoms can be threatened by various factors, such as the war waged by Russia against Ukraine, corruption, injustice, a deep stratification of society into rich and poor, criminalization of social relations, imperfection and obsolescence of the legislative framework, deformation of the legal awareness of the population, reduction of the moral potential of society. Attention is focused on such an aspect of ensuring human safety as protection against sudden and dangerous shocks that destroy the usual way of life. A significant role in ensuring human safety belongs to criminal law regulation, implementation of the protective function of criminal law. When high-ranking persons are brought to criminal responsibility, constitutional norms are significantly violated, but only to the benefit of the offenders themselves.

Key words: threats, offenses, terrorism, the rule of law, the state.

Вступ. Проблема забезпечення прав людини та національної безпеки для сучасної України є пріоритетною. Як відомо, права людини є невід'ємним надбанням усіх людей незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, національного чи соціального походження або будь-яких інших обставин. Права людини включають право на життя і свободу, свободу від рабства та тортур, свободу переконань та їх вільне вираження, право на працю та освіту й багато інших. Вказані права повинні мати всі люди, без будь-якої дискримінації. При цьому права людини розглядаються паралельно з обов'язками. Порушення цього правила призводить до зловживання правами і свободами, негативних наслідків для соціуму і держави, загрожує національній безпеці.

Національна безпека України, згідно з п.9 ч.1 ст.1 Закону України «Про національну безпеку України», – це «захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз» [1]. Тобто сутність національної безпеки охоплює наявність можливості відвернення небезпеки та забезпечення належної захищеності людини, суспільства та держави від будь-яких загроз, а також захист національних інтересів у різних галузях та напрямках.

Зміст національної безпеки охоплює безпеку людини, суспільства і держави. Особиста безпека передбачає: відсутність загроз від будь-кого у межах кордонів держави; використання громадянами всіх передбачених конституцією прав; верховенство закону, юридична рівність та справедливість; можливість брати участь у суспільному житті та реалізувати всі законні інтереси.

Вказаним правам і свободам можуть загрожувати різні фактори. Національній безпеці загрожує війна, що веде Росія проти України, корупція, несправедливість, глибоке розшарування суспільства на багатих і бідних, до числа останніх вже належить більшість громадян. Нині особливої гостроти набуває загроза криміналізації суспільних відносин, поява нових правопорушень, які раніше такими не визнавалися. Причини цього в істотних прорахунках, що мали місце на початкових етапах проведення реформ у різних сферах, насамперед в економіці та правоохоронній діяльності, недосконалість та застарілість законодавчої бази, деформація правосвідомості населення, зниження морального потенціалу суспільства. Проблемою є також відсутність контролю за виконанням обов'язків як громадянами, так і державою щодо громадян. Держава сама в деяких випадках змушена обмежувати права громадян з огляду на загрози національній безпеці. Однак є певні межі, за які держава не повинна виходити. Позначення вказаних меж є істотним завданням юридичної науки. Відповідно тема статті важлива та актуальна.

Мета статті: дослідження прав людини як пріоритету національної безпеки України, аналіз порушень та обмежень прав людини у якості фактора, що загрожує національній безпеці, визначення допустимих обмежень прав людини.

Стан розробки проблеми. Окремі аспекти прав людини та національної безпеки привертали увагу багатьох вітчизняних та зарубіжних авторів. Так, філософсько-правові аспекти взаємозв'язку прав людини і національної безпеки дослідили О. П. Дзюбань і С. Б. Жданенко [2]. Суспільну безпеку в Україні аналізує Г. І. Мелеганіч [3]. Відшкодування шкоди у випадку порушення прав людини розглядає Б. Суонні [4]. Ставлення громадськості до покарань за порушення прав людини досліджено О. Зарплі [5]. Порушення прав дітей під час війни проаналізували П. Феррара, І. Камміса, М. Зона, І. Джардіно, М. Пасторе та М. Петтоелло-Ман-

товані [6]. Вплив штучного інтелекту на права людини розглядає Н. Надь [7]. Праці вказаних авторів є істотним внеском у дослідження проблеми прав людини та проблем національної безпеки. Однак поза увагою авторів залишилася проблема взаємозв'язку порушень та обмежень прав людини та загроз національній безпеці. Таке дослідження було б корисним не лише для юридичної науки, а й для політико-правової практики. Це причина звернення авторів до даної теми.

Методологічною основою статті став діалектичний підхід, завдяки якому досліджено причини процесів, що зачіпають права людини та призводять до їх обмеження, визначено негативні наслідки порушення прав людини для неї самої, суспільства та держави. Застосовано також формально-логічний, структурно-функціональний та системний методи.

Виклад основного матеріалу. Ідея прав людини одержала свій розвиток у низці міжнародних актів, серед яких Статут Організації Об'єднаних Націй (ООН) 1945 р., у ст. 1 та 55 якого йдеться про повагу до прав людини й основоположних свобод, незалежно від раси, статі, мови та релігії [8]. У преамбулі Загальної декларації прав людини, прийнятої Генеральною Асамблеєю ООН у 1948 р., вказано, що визнання гідності, яка властива всім членам людської сім'ї, і рівних та невід'ємних їх прав, є основою свободи, справедливості та загального миру [9]. Положення Декларації та інші міжнародні конвенції та пакти стали основою національних конституцій. Зокрема, в ст. 3 Конституції України закріплено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю [10]. Держава, як суб'єкт забезпечення національної безпеки, визнає за собою обов'язок утверджувати та забезпечувати права і свободи людини через органи законодавчої, виконавчої і судової влади.

Безпеку суспільства зазвичай тлумачать як захищеність життєво важливих інтересів соціальних груп і суспільства загалом, за якої забезпечується їх всебічний прогресивний розвиток [11, с. 115]. Безпека держави є умовою найкращої реалізації життєво важливих інтересів людини та суспільства. Сама держава може бути в безпеці тільки за дотримання наступних умов: її територія не перебуває під загрозою; громадяни, всі особи, що проживають на території держави відчувають себе в безпеці (тобто незалеж-

но від того, в якому регіоні вони живуть, їх існування і розвиток гарантовано, а їх права і свободи захищені); влада є суверенною та існує відповідно до конституції [12].

У 2023 р. центром внутрішньополітичних досліджень Національного інституту стратегічних досліджень (НІСД) проведено експертне опитування щодо загроз національній безпеці у сфері внутрішньої політики [13]. Було виявлено низку ризиків, зумовлених корупцією, обмеженням прав і свобод, неефективністю влади, демографічними втратами, відсутністю визначеної перспективи для майбутнього країни.

Загрози безпеці виникають переважно не через фактори, що впливають на державу, тобто політичну боротьбу партій, взаємодію гілок влади, зміни урядів тощо. Здебільшого вони залежать від факторів, які впливають на громадянське суспільство, таких, як зниження якості та рівня життя, економічні та фінансові кризи, рівень злочинності, міжнаціональні конфлікти. Саме незбалансованість у соціальній практиці інтересів суспільства, держави, різних соціальних груп та конкретної особистості є однією з найбільш серйозних проблем країни, від вирішення якої залежить стабільність соціуму.

На особливу увагу заслуговує особиста безпека, економічна, політична, продовольча, екологічна, суспільна безпека, якій загрожують раптові та небезпечні потрясіння, що руйнують звичний спосіб життя. Держава зобов'язана захищати своїх громадян у випадку викликів, загроз безпеці та з появою будь-яких ризиків.

Значна роль у забезпеченні безпеки людини належить кримінально-правовому регулюванню, реалізації охоронної функції кримінального права. Організація кримінально-правової охорони людини від злочинних посягань являє собою лише частину багатопланової проблеми забезпечення безпеки особи. За необхідності держава має створювати та утримувати мережу спеціальних установ для маргінальних верств населення: алкоголіків, наркоманів, волоцюг, соціально небезпечних дітей та підлітків, які не досягли віку кримінальної відповідальності, а також контролювати виконання санітарно-гігієнічних норм. У всіх розвинених країнах діють спеціалізовані медико-реабілітаційні центри для дезсоціалізованих категорій громадян, і цей факт не розглядається як порушення прав людини.

Нині головна проблема реального забезпечення прав людини у кримінальному процесі лежить, на жаль, не в процесуальній, а політичній площині. При притягненні до кримінальної відповідальності олігархів та високопоставлених осіб чинне законодавство нерідко порушується, причому завжди на користь правопорушників. Щодо пересічних громадян ситуація протилежна: до них нерідко застосовуються методи протиправного впливу в процесі проведення як оперативних та слідчих заходів, так і при відбуванні покарання. Суспільство дедалі переконується, що сьогодні держава захищає не стільки економічну безпеку держави, скільки безпеку вузької групи осіб та структур, що привласнили національні багатства та низку функцій держави.

Нині кримінальне законодавство не бездоганне. Гуманним і справедливим у сфері кримінально-правових відносин є не одностороннє послаблення особам, які вчинили злочин, завдали шкоди і страждань людям, а дотримання прав і законних інтересів постраждалих осіб. Виправданими були б більш тяжкі покарання за тяжкі та особливо тяжкі злочини, наприклад за терористичний акт. Нині світ стикається з такими викликами, як недовірливість правових норм, криза національної ідентичності, фінансова нестабільність, безробіття. Ці проблеми перетворюють суспільства на сприятливе середовище для глобального тероризму. Останній же являє собою соціальну проблему, яка поширюється в соціальній структурі суспільства, впливає на безпеку людини в медичних, соціальних, політичних, продовольчих, економічних і екологічних вимірах [14]. Відсутність дієвої системи профілактики правопорушень, слабо розвинена матеріально-технічна та правова система забезпечення попередження організованої злочинності й тероризму, правовий нігілізм та зниження кількості та кваліфікації кадрів підвищують ступінь впливу цих загроз на національну безпеку. Трагічні події останнього часу, зокрема російсько-українська війна, тероризм, зростання показників злочинності, корупція, а також очевидна нездатність працівників правоохоронних органів забезпечити безпеку громадян зумовлюють необхідність вирішення таких проблем, як співвідношення конституційних прав на свободу (з одного боку) і гарантій безпеки та ефективності засобів забезпечення безпеки, що нині застосовуються (з іншого боку).

Суспільство дедалі усвідомлює, що заради безпеки людини її свобода може бути обмежена [15].

Істотну загрозу безпеці людини становить несправедливість, нерівність, зокрема економічна. Величезний розрив між бідними і багатими призводить до виключення людини з низькими доходами із суспільства, що провокує соціальну нестабільність та порушення прав людини. На перший погляд, права людини виявляються безсилими та неефективними у боротьбі зі зростаючою економічною нерівністю, адже вони орієнтовані на мінімальні або достатні потреби, тому їх недостатньо для досягнення справедливості. Проте права людини є причиною обмеження нерівності, вони можуть певною мірою допомогти обмежити національну та глобальну економічну нерівність і заповнити простір глобальної справедливості. Якщо існують глобальні норми справедливості крім прав людини, вони, ймовірно, дадуть додаткові причини небезпеки матеріальної нерівності [16].

Права людини нерідко обмежують у зв'язку з терористичною загрозою. Поняття «тероризм» дедалі більше використовується як ширма обмеження особистої недоторканності, втручання у особисте життя у вигляді обшуків і стеження. Ще 8 вересня 2006 р. резолюцією Генеральної Асамблеї ООН було прийнято Глобальну контртерористичну стратегію, де зафіксовано, що дотримання прав людини не є перешкодою для національної безпеки, більше того, це вихідна позиція у боротьбі з тероризмом. При цьому тероризм розглядається як насильницький акт, що не має виправдання, а особам, причетним до терористичних діянь, не може надаватися політичний притулок на території інших держав, і вони мають бути притягнуті до суду.

У процесі боротьбі з тероризмом важливо знайти компроміс між правами людини і національною безпекою. Для цього держави, міжнародні організації мають дотримуватися низки принципів, заснованих на ідеї верховенства права, а саме: не можна порушувати право на життя, свободу думки та совісті, незворотність дії закону в часі, цілковита заборона катувань та інших дій, що принижують людську гідність, заборона рабства та інших видів дискримінації. Передбачається, що уряди держав повинні всіма можливими демократичними методами сприяти зміцненню принципу верховенства права, а також створити надійний механізм захисту

прав людини, що ґрунтується на дотриманні загальноєвропейських принципів міжнародного права та забезпечений національним законодавством. Міжнародні урядові та неурядові організації, серед яких Рада Безпеки ООН, Рада з прав людини ООН, Міжнародна амністія, а також Міжнародний кримінальний суд та інші наглядові органи мають всіляко сприяти захисту прав людини, для цього вони повинні постійно стежити за станом дотримання прав людини у світі, проводити дослідження та публікувати доповіді для прийняття необхідних міжнародних документів. Саме на глобальному рівні мають бути поставлені високі стандарти захисту прав людини.

22 червня 2023 року Генеральна Асамблея ухвалила резолюцію 77/298 про восьмий огляд Глобальної контртерористичної стратегії Організації Об'єднаних Націй, тим самим підтримавши консенсус щодо цієї стратегії [17]. Із заявою від імені Європейського союзу та його держав-членів виступив посол Олоф Скут, глава делегації ЄС в ООН. За його словами, необхідно «боротись з усіма формами насильницького екстремізму, включаючи політично мотивований насильницький екстремізм і тероризм, а також із загрозами з боку крайніх правих і крайніх лівих. ... необхідно продовжувати протидіяти цій загрозі там, де вона існує і де вона має транснаціональний вимір» [18].

Нині дедалі більшої актуальності набувають проблеми адекватності обмежень прав і свобод, їх відповідності наявним або прогнозованим загрозам, а не уявним, а також законного встановлення механізмів та меж таких обмежень. Будь-які обмеження мають переслідувати загальнокорисні цілі, а не вузькогрупові, кланові чи інші подібні інтереси. Лише підвищена увага громадянського суспільства до всіх, навіть потенційно можливих невинуватих випадків обмежень прав людини у повсякденному житті, створення правових традицій, що відповідають принципам правової держави, може убезпечити особу та суспільство від свавілля й всіх пов'язаних з ним небезпек.

Висновки. На державу покладається обов'язок забезпечення національної безпеки, запобігання загрозам щодо добробуту суспільства та якості життя громадян країни. Головною умовою захисту прав громадян є сильна державна влада, яка спирається на закон, та дієве громадянське суспільство, що толерантно ставиться

до принципів правової держави. Потрібний розумний баланс між правами та обов'язками, між інтересами особистості, суспільства та держави.

Безпека людини, як об'єкт наукового пізнання, визначається двома складовими: об'єктивними умовами її становлення, розвитку і функціонування та суб'єктивними факторами, призначення яких полягає у тому, щоб забезпечити її оптимальне функціонування для збереження життя, здоров'я людини та реалізації її прав і законних інтересів.

Специфіка юридичних гарантій особистої безпеки полягає в тому, що, захищаючи особисту безпеку законотворчих громадян, часто доводиться обмежувати не лише права і свободи правопорушників у ході примусового впливу на останніх, а й права та свободи законотворчих громадян. Процедура та межі цього примусового впливу мають бути чітко визначені у законодавстві.

Існують істотні суперечності між функціонуванням ефективної системи протидії тероризму та правами людини. У разі терористичної загрози права і свободи людини і громадянина можуть бути обмежені, однак основний принцип протидії тероризму має бути непорушним. Це відповідність засобів і методів протидії рівню терористичної загрози.

Юридична наука мусить обґрунтувати як механізми забезпечення прав людини в державі, так і способи подолання суперечностей між правами і свободами людини та необхідністю, що можливо на основі усвідомлення цінності людської особистості та узгодження їх із факторами стабільності держави, забезпечення національної безпеки.

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018р. № 2469-VIII: станом на 31 березня 2023 р. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> 2. Дзьобань О.П., Жданенко С.Б. Права людини і національна безпека: філософсько-правові аспекти взаємозв'язку. *Інформація і право*. 2020. № 2 (33). С. 9-22. URL.: https://ippi.org.ua/sites/default/files/3_16.pdf 3. Мелегач Г.І. Суспільна безпека в Україні: теоретичний та практичний аспекти. *Політичне життя*. 2019. № 4. С. 39-44. DOI 10.31558/2519-2949.2019.4.6 4. Swannie B. Individual communications: Can they provide effective redress for human rights violations? *Alternative Law Journal*. 2023. Vol. 48(4). P. 258-263. <https://doi.org/10.1177/1037969X231199504> 5. Zarpli O. To sanction or not to sanction:

Public attitudes on sanctioning human rights violations. *Conflict Management and Peace Science*. 2023. <https://doi.org/10.1177/07388942231172204> 6. Ferrara P., Cammisa I., Zona M., Giardino I., Pastore V., Pettoello-Mantovani M. War inflicts severe violations on the fundamental human rights of children. *Global Pediatrics*. 2024, March. Vol. 7. <https://doi.org/10.1016/j.gped.2024.100140> 7. Nagy N. "Humanity's new frontier": Human rights implications of artificial intelligence and new technologies. *Hungarian Journal of Legal Studies* (published online ahead of print 2023). <https://doi.org/10.1556/2052.2023.00481> 8. Статут Організації Об'єднаних Націй. 26 червня 1945 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text 9. Загальна декларація прав людини. 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text 10. Конституція України: Закон України від. 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> 11. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційноправові засади): підручник: НАДУ, 2011. 730 с. 12. Gierszewski J. The Image of People and Property Security Personnel as Perceived by the Residents of Słupsk city. *Security Dimensions*. 2018. № 28. P. 35-50. doi: 10.5604/01.3001.0013.1613 13. Павленко І., Нагірний В., Потапенко В., Маляревський Є. Аналіз загроз національній безпеці у сфері внутрішньої політики. 2023. URL: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.06> 14. Alsawalqa R.O. Dialectical Relationship Between Terrorism and Human Security: A Sociological Approach. *Utopia y Praxis Latinoamericana*. 2021. Vol. 26(1). P. 275-285. doi.org/10.5281/zenodo.4556274 15. Anyanwu Ch. Fear of communicating fear versus fear of terrorism: A human rights violation or a sign of our time? *International Journal of Speech - Language Pathology*. 2018. Vol. 20(1). P. 26-33. doi: 10.1080/17549507.2018.1419281 16. Charles Jones. Are human rights enough? On human rights and inequality. *Ethics & Global Politics*. 2021. Vol. 14(4). P. 218-233. doi: 10.1080/16544951.2021.1991138 17. United Nations Global Counter-Terrorism Strategy. Adopted by the UN General Assembly on September 8, 2006. URL.: <https://www.un.org/counterterrorism/un-global-counter-terrorism-strategy> 18. EU Statement – 8th Review of the UN Global Counterterrorism Strategy: Adoption of Resolution. New York. 22.06.2023. URL.: https://www.eas.europa.eu/delegations/un-new-york/eu-statement-%E2%80%93-8th-review-un-global-counterterrorism-strategy-adoption-resolution_en?s=63

References

1. Pro natsional'nu bezpeku Ukrayiny: Zakon Ukrayiny vid 21.06.2018r. № 2469-VIII: stanom na 31 bereznya 2023 r. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> 2. Dz'oban' O.P., Zhdanenko S.B. Prava lyudyny i natsional'na bezpeka: filosofs'ko-pravovi aspekty vzayemozv'yazku. *Informatsiya i pravo*. 2020. № 2 (33). S. 9-22. URL.: https://ippi.org.ua/sites/default/files/3_16.pdf 3. Melehanych H.I. Suspil'na bezpeka v Ukrayini: teoretychnyy ta praktychnyy aspekty. *Politychne zhyttya*. 2019. № 4. S. 39-44.

DOI 10.31558/2519-2949.2019.4.6 **4.** Swannie B. Individual communications: Can they provide effective redress for human rights violations? *Alternative Law Journal*. 2023. Vol. 48(4). P. 258-263. <https://doi.org/10.1177/1037969X231199504> **5.** Zarpli O. To sanction or not to sanction: Public attitudes on sanctioning human rights violations. *Conflict Management and Peace Science*. 2023. <https://doi.org/10.1177/07388942231172204> **6.** Ferrara P., Cammisa L., Zona M., Giardino I., Pastore V., Pettoello-Mantovani M. War inflicts severe violations on the fundamental human rights of children. *Global Pediatrics*. 2024, March. Vol. 7. <https://doi.org/10.1016/j.gped.2024.100140> **7.** Nagy N. “Humanity’s new frontier”: Human rights implications of artificial intelligence and new technologies. *Hungarian Journal of Legal Studies* (published online ahead of print 2023). <https://doi.org/10.1556/2052.2023.00481> **8.** Statut Orhanizatsiyi Ob'yednanykh Natsiy. 26 chervnya 1945 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text **9.** Zahal'na deklaratsiya prav lyudyny. 10 hrudnya 1948 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text **10.** Konstytutsiya Ukrainy: Zakon Ukrainy vid. 28.06.1996 № 254k/96-VR: stanom na 1 sichnya 2020 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> **11.** Sytnyk H.P. Derzhavne upravlinnya u sferi natsional'noyi bezpeky (kontseptual'ni ta orhanizatsiynopravovi zasady): Pidruchnyk: NADU, 2011. 730 s. **12.** Gierszewski J. The Image of People and Property Security Personnel as Perceived by the Residents of Słupsk city. *Security Dimensions*. 2018. № 28. P. 35-50. doi: 10.5604/01.3001.0013.1613 **13.** Pavlenko I., Nahirnyy V., Potapenko V., Malyarevs'kyy YE. Analiz zahroz natsional'niy bezpetsi u sferi vnutrishn'oyi polityky. 2023. <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.06> **14.** Alsawalqa R.O. Dialectical Relationship Between Terrorism and Human Security: A Sociological Approach. *Utopia y Praxis Latinoamericana*. 2021. Vol. 26(1). P. 275-285. doi.org/10.5281/zenodo.4556274 **15.** Anyanwu Ch. Fear of communicating fear versus fear of terrorism: A human rights violation or a sign of our time? *International Journal of Speech – Language Pathology*. 2018. Vol. 20(1). P. 26-33. doi: 10.1080/17549507.2018.1419281 **16.** Charles Jones. Are human rights enough? On human rights and inequality. *Ethics & Global Politics*. 2021. Vol. 14(4). P. 218-233. doi: 10.1080/16544951.2021.1991138 **17.** United Nations Global Counter-Terrorism Strategy. Pryynyata Heneral'noyu Asambleyeyu OON 8 veresnya 2006 r. URL.: <https://www.un.org/counterterrorism/un-global-counter-terrorism-strategy> **18.** EU Statement – 8th Review of the UN Global Counterterrorism Strategy: Adoption of Resolution. New York. 22.06.2023. URL.: https://www.eeas.europa.eu/delegations/un-new-york/eu-statement-%E2%80%938th-review-un-global-counterterrorism-strategy-adoption-resolution_en?s=63

Tymoshenko Vira, Ivanchuk Natalia. Human rights in the context of national security of Ukraine

Human rights are studied as a priority of Ukraine’s national security, violations and limitations of human rights are analyzed as a factor threatening national security, permissible limitations of human rights are determined. Rights and freedoms can be threatened by various factors, such as the war waged by Russia against Ukraine, corruption, injustice, a deep stratification of society into rich and poor, criminalization of social relations, imperfection and obsolescence of the legislative framework, deformation of the legal awareness of the population, reduction of the moral potential of society. Attention is focused on such an aspect of ensuring human safety as protection against sudden and dangerous shocks that destroy the usual way of life. A significant role in ensuring human safety belongs to criminal law regulation, implementation of the protective function of criminal law. When high-ranking persons are brought to criminal responsibility, constitutional norms are significantly violated, but only to the benefit of the offenders themselves. The lack of an effective crime prevention system, poorly developed material, technical and legal system for preventing organized crime and terrorism, legal nihilism and a decrease in the number and qualifications of personnel increase the degree of influence of these threats on national security. In the process of fighting terrorism, it is important to find a compromise between human rights and national security. For this, states and international organizations must adhere to a number of principles based on the idea of the rule of law, namely: the right to life, freedom of thought and conscience, the irreversibility of the law over time, the complete prohibition of torture and other actions that degrade human dignity cannot be violated. prohibition of slavery and other types of discrimination. In the case of a terrorist threat, the rights and freedoms of a person and a citizen may be limited, but the basic principle of combating terrorism must be inviolable. This is the correspondence of means and methods of countermeasures to the level of the terrorist threat.

Key words: threats, offenses, terrorism, the rule of law, the state.